

poddolováním jako k okolnosti zvyšující cenu nemovitostí. Stěžovatelé doličují, že nárok na odškodnění jest nárokem obligačním a nemá vlivu na cenu nemovitostí. Výtka týká se jenom ceny pozemků p. č. 295, 296 a 297 k 17. červnu 1925, jež byla určena na 3.517 Kč 50 h, a není proto způsobila, by ospravedlnila konečný návrh rekursní na snížení ceny všech odhadovaných nemovitostí k 17. červnu 1925 ze 45.125 Kč na 30.000 Kč. Není však ani věcně odůvodněná, neboť není v rozporu se zákonem, že bylo při určení odhadní ceny přihlíženo k náhradě, již podle nenapadeného zjištění prvního soudu platí doly ročně, ale vždy v různé výši, majitelům nemovitostí jako náhradu za škody způsobené poddolováním. Náhradou touto rozmnožuje se užitek z pozemků, obecná cena, již soud odhadem určuje, řídí se však podle § 305 obč. zák. právě úhrnkem všeho užitku. Ze skutečnosti, že doly platí náhradu ročně a v různé výši, plyne, že se náhradou vyrovnává každý rok zvláště rozdíl mezi užtkem, který by byly pozemky poskytly, kdyby nebyly poddolovány, a který skutečně poskytly. Poddolováním utrpěl naturální, nikoliv však celkový výnos pozemků, při určení obecné ceny musí však býti přihlíženo ku všem užtkům, které s držením nemovitosti jsou spojeny. Okolnost, že při prodeji nemovitostí dne 17. června 1925 byla zvláště ujednána a zaplacená cena nemovitostí ve stavu poddolovaném a cena práva na náhradu za poddolování, nemůže nic změnit na tom, že právo požadovati náhradu za poddolování jest nerozlučně spojeno s držbou nemovitosti a že poskytovaná náhrada jest užtkem z nemovitosti. Ani v tomto směru není dovolací rekurs opodstatněn, pročez bylo uznati, jak se stalo.

Čís. 7305.

Ručení za škody z provozu automobilů (zákon ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák.).

Osoba, jež byla z ochoty dopravována na jednom ze setkavších se vozidel, má nárok podle §§ 1, 2 zák. proti majiteli a řidiči druhého vozidla. Řidiče vozidla, na němž byl poškozený dopravován z ochoty, dlužno považovati v poměru poškozeného proti majiteli a řidiči druhého vozidla za »třetí osobu« ve smyslu § 2 zák.

(Rozh. ze dne 8. září 1927, Rv II 773/26.)

Motorové kolo Františka M-a, na němž byl z ochoty dopravován žalobce, srazilo se s automobilem řízeným Emilem N-em a náležejícím městu O. Žalobce byl při srážce poraněn. Žaloba o náhradu škody proti Emilu N-ovi a městu O. byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání žalobcovo, opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., není opodstatněno. Oba nižší soudy dospěly k zamítnutí žalobní prosby

z důvodu, že podle jejich názoru ustanovení zákona o povinném ručení za škody z provozování automobilů ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. nelze použít na tento případ, nýbrž, že povinné ručení jest posuzováno podle 30. hlavy obč. zák., podle níž však povinné ručení a tudíž také žalobní nárok není odůvodněn. Oba nižší soudy vycházejí z názoru, že žalobce, ježto byl Františkem M-em dopravován jen z ochoty na jeho motorovém kole a proto podle § 4 první odstavec zákona o aut. ruč. nemůže proti němu uplatňovati nároky na náhradu podle ustanovení §§ 1 a 2 zákona o aut. ruč., nemůže odvozovati nároky na náhradu podle ustanovení zákona o aut. ruč. ani proti žalovaným, jichž jízdním silostrojem nebyl dopravován. Odvolací soud odůvodňuje tento svůj názor tím, že osoba, již doprava na jednom z obou setkavších se jízdních silostrojů byla přiznána z ochoty, již tudíž nepřísluší nároky na náhradu podle ustanovení §§ 1 a 2 zákona o aut. ruč. proti tomu, jehož jízdním silostrojem byla dopravována, nemůže mít více práv než tento, jemuž nepřísluší ani podle § 3 zákona o aut. ruč. nároky na náhradu ve smyslu ustanovení §§ 1 a 2 zákona o aut. ruč. ze setkání se obou jízdních silostrojů. Toto odůvodnění však neobstojí. Omezení povinného ručení podle § 4 zákona o aut. ruč. vzniklo z úvahy, že ten, komu doprava jízdním silostrojem přichází k dobru z pouhé ochoty a jenž této ochoty použije, nemůže si z toho činiti nároky na zvýšené povinné ručení toho, který mu prokázal ochotu. Že zákonodárce byl veden jen úmyslem vyloučiti nároky na náhradu osoby dopravované z ochoty proti řidiči, pokud se týče proti vlastníku jízdního silostroje, jímž byla dopravována, plyne z dějin vzniku tohoto ustanovení, zejména ze zprávy justičního výboru býv. rak. poslanecké sněmovny o vládní předloze k čís. 2068 příloh, XVII. zasedání k § 4, v níž se zdůrazňuje, že tento § vyslovuje zásadu, že, kdo jest dopravován jízdním silostrojem dobrovolně a bezplatně, nemůže činiti nároků na náhradu proti vlastníku, jenž ho jako hosta pozval k jízdě. Ohledy, jež mluví pro vlastníka jízdního silostroje, jímž se bezplatná doprava stala, odpadají proti vlastníku a řidiči jiného silostroje, jímž osoba, která žádá náhradu, vůbec nebyla dopravována, a není proto důvodu, aby proti tomuto byla vyloučena ustanovení §§ 1 a 2 zákona o aut. ruč. I kdyby se tedy doprava žalobcova na motorovém kole Františka M-a byla stala z pouhé ochoty, mělo by to jen za následek, že žalobce by nemohl proti Františkovi M-ovi uplatniti nároky na náhradu podle ustanovení §§ 1 a 2 zákona o aut. ruč. Jeho práva proti žalovaným, jichž silostrojem nebyl vůbec dopravován, nebyla by však ustanoveními § 4 zák. o aut. ruč. dotčena. Otázku, zda žalobce byl dopravován z příkazu Františka M-a či skutečně jen z ochoty na jeho motorovém kole, není třeba řešiti, poněvadž jest v tomto sporu nerozhodná a František M. není žalován. Nesporno jest, že škodlivá událost nastala střetnutím se provozů obou jízdních silostrojů, totiž automobilu druhého žalovaného a motorového kola Františka M-a. Platí tudíž ustanovení § 3 zákona o aut. ruč., podle něhož se sice řídí vzájemné nároky na náhradu podle obecného občanského práva, třetí osoby však, jež utrpěly škody ze setkání se několika ručících automobilů mohou vznést nároky na náhradu proti každé osobě ručením

zavázané podle toho zákona, který podle povahy provozu žalované osoby jest rozhodným pro její ručení a podle něhož několik osob ručí rukou nedílnou, pokud nárok na náhradu jest odůvodněn proti více osobám. Že žalobce v tomto případě přichází v úvahu jako osoba k náhradě oprávněná, o tom nelze právem pochybovati, neboť, jak citovaná zpráva justičního výboru k § 4 výslovně zdůrazňuje, poskytuje zákon třetím osobám solidární nárok z povinného ručení proti oběma účastněným automobilům, ať již byly setkáním se jich poraněny jako cestující nebo jako chodci. V těchto směrech neposoudily tudíž nižší soudy věc po právní stránce správně. Leč přes to nebylo lze žalobcovu dovolání vyhověti. Z toho, co řečeno, plyne, že se žalovaní mohou sprostiti z povinného ručení vyvíňovacím důkazem podle § 2 zák. o aut. ručení, totiž důkazem, že škodná událost byla způsobena zaviněním někoho třetího nebo poškozeného sama nebo že i při řádných a věcných opatřnostech ve vedení jízdního silostroje a zacházení s ním nemohla býti odvrácena. Tento důkaz se žalovaným podařil. Zavinění poškozeného nepřichází zde ovšem v úvahu, ježto je žalovaní sami netvrdili. Naproti tomu tvrdili žalovaní, že srážku obou vozidel zavinil jedině řidič motorového kola František M., ježto jel šílenou rychlostí po pravé straně silnice a nemohl své kolo dobře ovládati. Nižší soudy zjistily, že zavinění Františka M-a jest podle § 268 c. ř. s. mimo pochybnost již proto, že byl pro tuto škodlivou událost uznán vinným přestupkem podle § 335 tr. zák. Zjistily dále, že spolužalovaný šofér Emil N. jel podle předpisů po levé straně silnice ve směru své jízdy rychlostí 10—12 km, že na zatáčce ve vzdálenosti asi 10 kroků upozoroval motorové kolo M-ovo, jedoucí šíleným tempem proti němu na téže straně silnice, takže srážka zdála se nevyhnutelnou, že proto stočil okamžitě své auto na opačnou stranu silnice, by v poslední chvíli srážce zabránil. Ježto však i M. učinil zároveň totéž, došlo přece ke srážce. Tím jest tedy dokázáno, že škodlivá událost byla způsobena zaviněním řidiče motorového kola Františka M-a — jedoucího v zatáčce nejen šíleným tempem, nýbrž i po nesprávné straně silnice — a to výhradně jeho zaviněním. Zjistilyť nižší soudy dále, že spolužalovaný Emil N. své auto úplně ovládal a že nemohl, ani kdyby byl jel pomaleji, učiniti nic jiného, než buď zastaviti, — při čemž za daných okolností bylo očekávati přímý náraz motorového kola z předu a ovšem velké neštěstí, — aneb auto rychle strhnouti na pravo v předpokladu, že se tím motorovému kolu vyhne, při čemž nemohl věděti, že M. v poslední chvíli učiní totéž a že mu to při jeho šílené rychlosti bude vůbec možno. Z těchto zjištění usoudil odvolací soud zcela správně, že spolužalovanému N-ovi nelze přičítati zavinění ani spoluzavinění na srážce, které by bylo v příčinné souvislosti se žalobcovým úrazem, při čemž poukazuje napadený rozsudek zcela správně i na to, že ani trestní soud, odsoudiv Emila N-a toliko pro přestupek podle § 431 tr. zák. (že jel v zatáčce větší rychlostí než 6 km za hodinu), neshledal příčinné souvislosti mezi tímto trestným činem Emila N-a a tělesným poškozením žalobcovým. O tom, že řidiče motorového kola Františka M-a, jenž není žalován, dlužno v poměru mezi žalobcem a žalovanými pokládati s hlediska § 2 zákona o aut. ruč. za »někoho třetího«, nemůže býti pochyb-

nosti. Tento pojem nekryje se s pojmem »třetí osoby« podle § 3 čtvrtý odstavec tohoto zákona, jak se mylně domnívá soud první stolice, poukazuje na Bartschovo vydání zákona o aut. ruč., poznámka 8 k § 3, kde se za »třetí osoby« označují všichni, kdož při události, vzniklé srážkou několika ručících automobilů, utrpěly škodu a neručí ani za to, ani za ono vozidlo. Ježto podle toho, co uvedeno, jest prokázáno, že škodná událost byla způsobena výhradním zaviněním někoho třetího, Františka M-a, jsou žalovaní podle § 2 zákona o aut. ruč. sprostěni z povinnosti k náhradě, pročez nižší soudy právem zamítly žalobní žádost.

Čís. 7306.

Příslušnost podle § 83 j. n.

I předpis § 83 j. n. předpokládá, že jde o rozepří z nájmu nebo pachtu a liší se od předpisu § 49 čís. 5 j. n. pouze tím, že nevylučuje rozepře týkající se jsoucnosti smlouvy nájemní nebo pachtovní. Nárok na vrácení přeplatku nájemného nelze uplatňovati na sudišti podle § 83 j. n.

(Rozh. ze dne 13. září 1927, R I 636/27.)

Žalobce domáhal se vrácení přeplatku nájemného žalobou na okresním soudě, v jehož obvodu byla najatá nemovitost. Námitku místní nepřislušnosti soud první stolice zamítl, rekursní soud námitce vyhověl a žalobu odmítl. **Důvody:** Podle názoru rekursního soudu nejde o spor ze smlouvy nájemní podle § 49 čís. 5 j. n., ač žaloba podána byla za trvání nájemního poměru. Žalobním důvodem není nájemní smlouva a žalobním nárokem není nájemné, nýbrž právním důvodem jest, že žalovaný podle tvrzení žaloby dostal zapláceno od žalobce na nájemném více, než mu příslušelo, tudíž důvod zakládající se na ustanovení § 1431 obč. zák. Okolnost, že o nároku na vrácení přeplaceného nájemného jedná se v § 20 zák. o ochr. náj., nemůže nic měniti na příslušných ustanoveních j. n. o příslušnosti soudu a nebyly také v tomto směru předpisy j. n. zákonem o ochr. náj. změněny a nelze také z toho dovozovati, že se žalobní nárok zakládá v nájemní smlouvě aneb že se jedná o nájemní činži. Ježto tedy nejde o spor ze smlouvy nájemní, nelze použití ustanovení § 83 j. n. o příslušnosti soudu, v jehož obvodu najatý předmět leží, nýbrž příslušným jest obecný soud žalované strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu nepatří k výlučné příslušnosti okresního soudu podle § 49 čís. 5 j. n. nárok na vrácení toho, co pronajímatel od nájemníka požádal a neoprávněně přijal nad přiměřené nájemné za pronájem místnosti proti předpisům zákona o ochraně nájemníků (tak rozhodnutí uveřejněná ve sb. n. s. čís. 3558 a 6184). V souzeném případě ovšem nejde o věcnou příslušnost, nýbrž